

Aan de slag met algoritmeregistratie

Juli 2025

Organisaties in zowel de publieke als private sector zijn steeds meer afhankelijk van algoritmes voor allerlei processen en toepassingen. Algoritmes opnemen in een register is een goed begin om de risico's te beheersen die met algoritme-inzet gepaard gaan. De AP ziet dat veel organisaties het als een uitdaging zien om hiermee te beginnen. In dit document geeft de AP acht concrete handvatten om zelf met algoritmeregistratie aan de slag te gaan. Ook geeft de AP een visie op het belang van algoritmeregisters voor het werk van toezichthouders.

Over dit document

Als coördinerend toezichthouder op algoritmes en AI helpt de AP organisaties met het beheersen van AI- en algoritmerisico's. Dit document geeft organisaties een aantal handvatten om aan de slag te gaan met algoritmeregistratie. Daarbij geldt dat onderzoek, beleidsvorming

en standaarden op het gebied van algoritmes en AI nog volop in ontwikkeling zijn. Dit document is tevens een bijlage in de vijfde Rapportage AI & Algoritmes Nederland (juli 2025).

1. Waarom is algoritmeregistratie belangrijk?

Een algoritmeregister bevat informatie over de inzet van algoritmes. Het is een soort logboek of database waarin informatie staat over het doel, de trainingsdata en wie (intern) verantwoordelijk is voor het algoritme. Een register kan voor één organisatie zijn of voor meerdere organisaties

tegelijk, bijvoorbeeld een gezamenlijk register voor de onderwijssector. Ook kan een register verschillende verschijningsvormen hebben: het kan een Excel-bestand zijn maar ook een publiek toegankelijke website, zoals bij het Algoritmeregister van de Nederlandse overheid (zie box 1).

Op hoofdlijnen heeft algoritmeregistratie twee overkoepelende doelen. Het eerste doel is het bevorderen van interne controle, want het register maakt het algoritmegebruik inzichtelijk. Het tweede doel is het bevorderen van externe controle door transparantie te bieden. Deze doelen zijn complementair (zie figuur 1).

FIGUUR 1 | DOELSTELLINGEN ALGORITMEREGERISTRATIE

Het bevorderen van interne controle op algoritmes (governance)

Het bevorderen van externe controle op algoritmes (transparantie)

Doel 1: Het bevorderen van interne controle op algoritmes (governance).

Dit omvat onder andere de beheersing van de ontwikkeling, de implementatie, de verantwoordelijkheden, de risico's en de naleving van wet- en regelgeving rond het algoritmegebruik. Een algoritmeregister is hiervan een belangrijk onderdeel, omdat deze een overzicht biedt van algoritmes met de daarbij behorende ontwikkeling, inzet en controle. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat het opzetten van een register medewerkers in een organisatie in gang zet om actief na te denken over algoritmegebruik, met een 'disciplinerend effect' als gevolg.¹

Doel 2: Het bevorderen van externe controle op algoritmes (transparantie).

Gebrek aan transparantie kenmerkt veel problemen die bij de inzet van algoritmes een rol spelen, omdat door het gebrek hieraan de uitkomsten en naleving met wet- en regelgeving lastig te controleren zijn. Het opnemen van algoritmes in een extern toegankelijk register draagt bij aan transparantie omdat eindgebruikers, journalisten, toezichthouders en andere personen op wie een algoritme betrekking heeft, inzicht kunnen krijgen in de werking van een algoritme en deze kunnen controleren. Bovendien bevordert een openbaar register kennisuitwisseling tussen organisaties over het gebruik en de beheersing van algoritmerisico's. Zie voor het toezichtsperspectief ook box 2.

Er komt een Europese database waarin nieuwe of gewijzigde hoog-risico AI-systemen vanaf augustus 2026 geregistreerd moeten worden zodra deze op de markt zijn gekomen. Deze verplichting geldt voor aanbieders van AI-systemen voordat ze op de markt uitkomen en voor gebruikers van AI-systemen in de publieke sector (artikel 49 AI-verordening). Deze database kan overlap hebben met een algoritmeregister, maar is geen vervanging voor het inrichten van een eigen algoritmeregister. De database is voor hoog-risico AI-systemen volgens de verordening, terwijl een algoritmeregister juist kan gaan over het gebruik van alle soorten algoritmes. Een algoritmeregister kan dus ook gaan over algoritmische processen die niet voldoen aan de definitie van een AI-systeem volgens de AI-verordening. Deze algoritmes kunnen evengoed hoog risico met zich meebrengen. Daarnaast is een algoritme-register in beginsel vormvrij. Registratie in het Europese register is dus ook niet hetzelfde als registratie in het algoritmeregister van de Nederlandse overheid.

Algoritmes kunnen ook geregistreerd worden in een verwerkingsregister voor persoonsgegevens.

De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving (RGR) verplichten tot het bijhouden van een verwerkingsregister voor grotere organisaties en voor bepaalde risicovolle verwerkingen, zoals bij bijzondere persoonsgegevens (artikel 30 AVG, artikel 24 RGR). Een verwerkingsregister is bedoeld om verwerkingen van persoonsgegevens te kunnen verantwoorden. Algoritmes die dit doen kunnen hierbij dus meegenomen worden.

Of algoritmeregistratie daadwerkelijk bijdraagt aan het tegengaan van risico's hangt af van de implementatie.

Registratie is pas waardevol als er ook maatregelen worden genomen voor de controle op algoritmes, zoals audit- of governance-maatregelen. Ook is de kwaliteit van de registratie zelf van belang. Zo kunnen registraties die gebrekkige en onduidelijke informatie bevatten weinig bijdragen aan het voorkomen van algoritmerisico's, incidenten en, in het ergste geval, bijdragen aan schijnveiligheid.²

Box 1

Het algoritmeregister van de Nederlandse overheid

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties lanceerde in 2022 een centraal algoritmeregister om meer inzicht te geven in de inzet van impactvolle algoritmes in het publieke domein. Voorbeelden van impactvolle algoritmes die in het register horen zijn 'algoritmes die rechtsgevolgen hebben voor mensen, of die zorgen dat de overheid mensen classificeert'. Overheidsorganisaties kunnen informatie in het register registreren over wat het algoritme doet (algemene informatie, verantwoord gebruik en werking), onder welke categorie het algoritme valt (hoog-risico, impactvol of overig), of en welke impacttoetsen zijn uitgevoerd en wat de status van ontwikkeling is. De website van het Algoritmeregister bevat een dashboard dat inzicht geeft in geregistreerde algoritmes. Er zijn inmiddels rond de 1000 algoritmes geregistreerd in het register. Het Algoritmeregister staat op: www.algoritmeregister.nl.

De Nederlandse overheid werkt aan een wettelijk kader voor het Algoritmeregister. Het wettelijk kader moet zorgen voor duidelijkheid over het verplicht registreren van algoritmes. Maar ook zonder deze verplichting is het Algoritmeregister nu al een waardevolle en praktische tool voor het bieden van transparantie en het bevorderen van controle op overheidsalgoritmes. Nog lang niet alle organisaties benutten het Algoritmeregister. De AP moedigt overheidsorganisaties aan om hier zoveel mogelijk gebruik van te maken.

Het Algoritmeregister kan worden ingebed in bestaande werkprocessen, bijvoorbeeld bij het contact met burgers. Ter illustratie: burgers kunnen een brief krijgen met daarin een besluit dat door middel van, of ondersteund door, algoritmes of AI tot stand is gekomen. Als de ontvanger van deze brief meer wil weten, dan kan in de brief doorverwezen worden naar het Algoritmeregister voor informatie over de werking van het algoritme dat betrokken was bij het besluit. Daarmee wordt het Algoritmeregister op een nuttige wijze in werkprocessen gebracht.

Een betrouwbare overheid biedt nuttige, relevante informatie op een toegankelijke manier. Deze informatie kan op verschillende manieren bij burgers terechtkomen. Bijvoorbeeld doordat burgers verplicht betrokken worden bij het ontwikkelen van een risicovolle verwerking van persoonsgegevens. Doordat bij beslissingen duidelijk gecommuniceerd wordt dat er een algoritme of AI-systeem gebruikt wordt. Of doordat er verwezen wordt naar het Algoritmeregister waarin informatie staat over het algoritme en de toepassing daarvan. Het positieve gebruik van tools en informatie kan organisaties helpen om verantwoord om te gaan met algoritmes en AI. Maar het stelt vooral burgers in staat om kennis te nemen van de inzet van algoritmes en AI, daarop door te vragen of de uitkomsten te betwisten. Dit draagt bij aan meer vertrouwen in de technologie en het gebruik daarvan in de publieke sector.

2. Acht handvatten voor algoritmeregistratie

Algoritmeregistratie roept nog vaak vragen op: wat registreer je, voor wie, en hoe gedetailleerd? Om organisaties en sectoren te helpen bij het opzetten en invullen van algoritmeregisters, geeft de AP acht praktische handvatten. Deze helpen bij het maken van keuzes over doel, inhoud en aanpak van registratie.

Handvat 1: Bepaal van tevoren het doel voor algoritmeregistratie.

Het doel van algoritmeregistratie bepaalt de doelgroep en welke inhoud en vorm het register zou moeten krijgen. Is een register met name bedoeld voor medewerkers om intern de governance van organisatiealgoritmes te verbeteren? Dan kan een Excel-bestand met organisatie-

jargon voldoende zijn. Is het doel om als financiële dienstverlener kredietbeoordelingsalgoritmes inzichtelijk en navolgbaar te maken voor klanten? Dan is een laagdrempelige en niet-technische uitleg in een register op een plek waar klanten deze kunnen raadplegen noodzakelijk.

Handvat 2: Omschrijf nauwkeurig welke algoritmes binnen het doel van registratie vallen.

Veel organisaties gebruiken talloze computerprogramma's die algoritmes gebruiken. Welke algoritmes in het register horen is dan ook een belangrijke vraag. Zo zijn er veel operationele en alledaagse algoritmes die niet per se in een register hoeven. Denk aan een applicatie die automatisch

een afspraak in de agenda's zet (*auto-scheduling*), een spellingschecker of algoritmes die verkoopcijfers rangschikken. Het gekozen doel voor algoritmeregistratie is leidend voor welke algoritmes in het register moeten komen. Is het doel transparantie bieden aan ouders over algoritmegebruik in het onderwijs? Dan moeten in eerste plaats vooral algoritmes geregistreerd worden die voor hen van belang zijn. Bijvoorbeeld algoritmes die de schoolprestaties van hun kinderen beïnvloeden, zoals leerlingvolgsystemen. Registratie van algoritmes die niet voor deze doelgroep relevant zijn, draagt in zo'n situatie niet bij aan overzicht en transparantie, maar aan meer ruis. Andere overwegingen voor registratie kunnen zijn de complexiteit, impact of context van het algoritme. Hebben algoritmes bepaalde inherente risico's? Dan is het altijd nuttig deze in het register op te nemen. Zoals algoritmes die bepaalde risicoscores aan mensen toekennen.

Handvat 3: Start met de beschikbare informatie en ontwikkel daarna door.

Met het (in)vullen van een register kunnen vragen opkomen over de werking van een algoritme, welke processen erbij betrokken zijn en hoe deze informatie op een zinvolle manier voor de doelgroep kan worden opgeschreven. Antwoorden formuleren op dit soort vragen is essentieel voor de controle op algoritmes, maar kan ook als uitdagend worden gezien en leiden tot uitstel. Stel in het begin daarom niet te hoge standaarden en start met de beschikbare informatie. Is bijvoorbeeld alleen een korte beschrijving over de werking van het algoritme

beschikbaar, dan is het een goed uitgangspunt om deze informatie alvast te registreren, in plaats van te wachten tot de informatie compleet is. Zelfs met minder verfijnde of incomplete informatie kan begonnen worden met registratie. Dit draagt bij aan het dialoog over een algoritme, dat ook kan bijdragen aan betere informatie. Tegelijkertijd moeten organisaties wel op termijn verfijning en aanvulling van informatie nastreven, want onvolledige informatie kan ook leiden tot onduidelijkheid. Een balans moet gevonden worden tussen de snelheid van registratie en hoe volledig of gedetailleerd deze wordt verricht.

Voorbeeld 1 Algorithmic Transparency Standard

Zeven Europese gemeenten die voorlopen met algoritmeregistratie, waaronder Amsterdam, Eindhoven en Rotterdam, hebben samen de *Algorithmic Transparency Standard* ontwikkeld. Deze standaard bevat een template met categorieën om met algoritmeregistratie aan de slag te gaan. De standaard is gericht op gemeenten, maar bevat ook nuttige informatie voor andere organisaties. De standaard staat samen met een guidance-document op www.algorithmregister.org.

FIGUUR 2 | ACHT HANDVATTEN VOOR ALGORITMEREGERISTRATIE

TOELICHTING: Het opzetten van algoritmeregistratie vraagt om een structurele aanpak. Dit waarborgt dat een algoritmeregister toegankelijk en volledig is, op basis van het helder doel en scope, met de juiste transparantie en waarbij een goede verantwoordelijkheidsverdeling zorgt voor een actualisatie en kwaliteitsborging. De acht handvatten maken het voor sectoren mogelijk dit op te pakken.

Handvat 4: Ga verder dan de basiskenmerken en neem ook de context mee bij de registratie.

Basiskenmerken voor de registratie van een algoritme zijn een beschrijving van de werking (beslisregels), wat het algoritme doet, wie er verantwoordelijk voor is en welke data en techniek er gebruikt worden. Maar net zo belangrijk als de basiselementen zijn de achterliggende bestuurlijke, economische of beleidsafwegingen om het algoritme te gaan gebruiken. Dit is bijvoorbeeld nuttig om in de toekomst beter te begrijpen waarom het algoritme bestaat of, als blijkt dat het algoritme niet meer effectief is voor het behalen van de initiële doelstellingen. Zo kan het zijn dat een algoritme bepaalde wetgeving uitvoert of gebaseerd is op (wetenschappelijke) standaarden die niet meer actueel zijn. Met hulp van informatie uit het algoritmeregister kan de beslissing om een algoritme aan te passen of uit te faseren beter onderbouwd worden.

Voorbeeld 2

Subsidieregeling met inkomensgrens

De fictieve gemeente Koornwoude heeft in 2018 een subsidieregeling opgezet om woningen meer hittebestendig te maken voor lagere inkomens. Koornwoude gebruikt een algoritme om aanvragen te filteren: inkomens hoger dan 32.000 euro per jaar worden automatisch afgewezen, ook al gaat het om een klein verschil. De gemeente vond het wenselijk om een harde inkomensgrens te hanteren bij het ontstaan van de regeling vanwege beperkte budgetten en hulp aan lage inkomens. In de jaren daarna verandert Koornwoude van beleid en vindt de gemeente het een prioriteit om meer maatwerk te bieden. In 2025 ontstaat er daarom veel verontwaardiging in de gemeenteraad, als blijkt dat veel subsidieaanvragen automatisch en zonder motivering geweigerd worden voor mensen met niet-hittebestendige huizen die prioriteit zouden moeten krijgen. Onderzoek in het algoritmeregister laat zien dat het criterium van de harde inkomensdrempel de oorzaak is, en dat dit criterium is gebaseerd op oude beleidsopvattingen.

Handvat 5: Maak de risico's en de daarbij genomen beheersmaatregelen inzichtelijk.

De inzet van algoritmes kunnen risico's met zich mee brengen op gebieden als privacy, discriminatie en bias, misleiding, technologische soevereiniteit of cybersecurity. Besteed daarom extra aandacht in een register aan het in kaart brengen van risico's. Denk aan een beschrijving van de risico's met een risicoclassificatiesysteem, waarmee bijvoorbeeld algoritmes de classificaties laag, midden of hoog risico krijgen. Factoren die hierbij een rol spelen zijn bijvoorbeeld de complexiteit, autonomie, of er sprake is van menselijke tussenkomst en de impact van het algoritme. Ook is het gebruik van een algoritme in een hoog-risico gebied van de AI-verordening (annex 3) een goede indicatie of er sprake is van hoog risico, omdat algoritme-inzet in deze gebieden – bijvoorbeeld onderwijs of werving en selectie – evengoed met meer risico's gepaard kunnen gaan.³ Ook is het belangrijk om genomen risicobeheersmaatregelen te registreren. Denk aan impact assessments zoals een DPIA, audits die tijdens de levenscyclus van het algoritme zijn verricht, procedures om meldingen en klachten over het algoritme te kunnen maken en, als toepasselijk, een gemaakte risicooafweging: de motivering om het algoritme te blijven gebruiken ondanks (resterende) risico's.

Voorbeeld 3

Objectieve rechtvaardiging opnemen in het algoritmeregister

Een belangrijk risico bij de inzet van algoritmes is dat deze kunnen leiden tot bias, uitsluiting en zelfs discriminatie. Voorop staat hierbij dat organisaties de risico's hierop zo veel mogelijk moeten beperken. Als de risico's niet volledig uitgesloten kunnen worden en er goede redenen zijn om het algoritme toch te gebruiken, dan kan het gebruik van een potentieel discriminerend algoritme toelaatbaar zijn. Maar alleen in bepaalde situaties als organisaties daar een zogenaamde objectieve rechtvaardiging voor kunnen geven. Organisaties die zich in deze situatie bevinden, doen er goed aan om de motivering voor deze juridische toets in het algoritmeregister op te nemen. Juist bij afwegingen die gevoelig liggen is dit nuttig voor de legitimiteit van een algoritme. Hierdoor ontstaat inzicht in de gemaakte afwegingen en is controle, toezicht en dialoog mogelijk.⁴

Handvat 6: Faciliteer externe controle door zoveel als mogelijk transparant te zijn.

Er kunnen redenen zijn om bepaalde informatie niet openbaar prijs te geven. Overwegingen die hierbij vaak genoemd worden zijn cybersecurity, bedrijfsgeheimen, mogelijkheden voor misbruik (*gaming the system*) of veiligheidsoverwegingen in bepaalde sectoren. Het uitgangspunt hierbij is dat registratie en transparantie zo veel mogelijk moeten worden nagestreefd, ondanks deze redenen. Zo kan gevoelige informatie alsnog in een niet-openbaar gedeelte van het register worden opgenomen dat bijvoorbeeld alleen toegankelijk is voor toezichthouders. Hier is ook een analogie met het regime in de AI-verordening voor AI-systemen voor rechtshandhaving, migratie, asiel en grenstoezicht. Deze zullen in een niet-openbaar deel van het register van de Europese Commissie geregistreerd moeten worden (artikel 49 lid 4 AI-verordening). Daarnaast is transparantie niet zwart-wit en kan het in meer of mindere mate gegeven worden afhankelijk van omstandigheden. Zo kan besloten worden slechts bepaalde informatie weg te laten (zie oordeel Rechtbank). Transparant zijn geldt in het bijzonder voor overheidsorganisaties en semioverheid. Toegang tot informatie is een belangrijk democratisch principe ter verantwoording van de overheid; niet-registratie dient derhalve gemotiveerd te kunnen worden.

Voorbeeld 4

Algoritmeregister draagt bij aan nakomen transparantieplichting oordeelt rechtbank

Een recente rechtelijke uitspraak onderschrijft het belang van algoritmeregistratie en het belang om zoveel als mogelijk transparant te zijn over algoritmes. Het geschil ging over informatie over algoritmes die de Belastingdienst onleesbaar had gemaakt bij een Woo-verzoek (Wet open overheid) van een journalist. De weggelaten passages zouden informatie prijsgeven over de controletechniek, waar volgens de Belastingdienst misbruik van gemaakt kan worden om controle te omzeilen. De rechtbank oordeelde dat het belang van effectieve inspectie voor de weggelaten informatie in deze situatie zwaarder woog dan het belang van de journalist om de algoritmes te controleren op discriminatie. De rechtbank betrok in de afweging dat de Belastingdienst informatie zoveel als mogelijk openbaar had gemaakt en ook was overgegaan tot het plaatsen van informatie over algoritmes in het Algoritmeregister van de Nederlandse overheid.⁵

Handvat 7: Investeer in toegankelijke vormgeving voor het register.

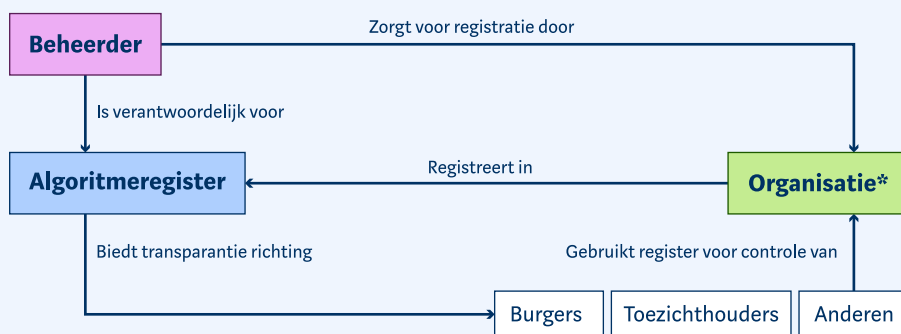
Vormgeving speelt een belangrijke rol bij het behalen van de doelstellingen van algoritmeregistratie. Als de nadruk ligt op externe controle door veel informatie op te nemen in het register, dan is het vooral nuttig om functionaliteiten in het register in te bouwen om makkelijk informatie te kunnen zoeken of filteren op basis van verschillende categorieën (zie bijvoorbeeld het Nederlandse Algoritmeregister in box 1). Als het register verschillende doelgroepen bedient, is het ook raadzaam om informatie op meer niveaus in te delen, zoals een eerste niveau met laagdrempelige informatie (bij voorkeur op B1-taalniveau) voor burgers of klanten, waarna kan worden doorgeklikt naar meer gedetailleerde of technische informatie voor experts. Zorg ook dat het algoritmeregister goed vindbaar is, bijvoorbeeld op een duidelijke plek op de website van de organisatie. En link ernaar bij artikelen of diensten waarbij algoritmes een rol spelen. Bij registers die intern blijven kan dit bijvoorbeeld op het intranet, een ander intern kennisplatform of een gedeelde map of bestand.

Handvat 8: Zorg voor vast beheer van het algoritmeregister en een duidelijke rolverdeling.

Goed beheer van een algoritmeregister is noodzakelijk om zorg te dragen voor structurele activiteiten zoals functionaliteit, openbaarheid en veiligheid van het register. Daarnaast kan een beheerder van het algoritmeregister een kwaliteitsrol hebben om te waarborgen dat organisaties daadwerkelijk voldoen aan registratie-vereisten. Het beheren van het algoritmeregister is een taak en niet per se een functie die bij een specifiek persoon is belegd. De rol van beheerder zal in veel gevallen niet dezelfde zijn als de registrerende rol: het organisatieonderdeel of de persoon die verantwoordelijk is dat algoritmes worden geregistreerd. Deze registrerende verantwoordelijkheid kan bij kleinere registers wel samenvallen met de beheer-verantwoordelijkheid. Het is daarbij belangrijk dat de beheerder voldoende mandaat krijgt om te vragen om extra informatie en anderen aan te spreken op de kwaliteit van registraties. De beheerder speelt daarnaast de rol als vraagbaak en aanspreekpunt over algoritmeregistratie intern en extern. Vanuit de registrerende verantwoordelijkheid is het belangrijk dat er binnen de organisatie een mandaat is op basis waarvan registratietaken geïntegreerd worden in verschillende bedrijfsprocessen, zoals zorgen dat bij de inkoop van nieuwe systemen in het contract wordt vastgelegd dat aanbieders van software de juiste informatie beschikbaar stellen. Figuur 3 schetst een conceptuele rolverdeling van algoritmeregistratie.

In het geval van een gedeeld algoritmeregister met algoritmes van meerdere organisaties, hangt de vraag wie de beheerder is af van de specifieke context van een sector of toepassingsgebied waarin algoritmes ingezet worden. Daarbij is het doel en scope van de algoritmeregistratie (handvatten 1 en 2) van belang. Neem algoritmes in de onderwijssector: De registratie van deze algoritmes is relevant omdat deze systemen en processen impact kunnen hebben op scholieren en studenten. Hier is een situatie denkbaar dat een algoritmeregister wordt beheerd door een sectorale organisatie, bijvoorbeeld voor een bepaald onderwijsterrein (primair onderwijs, hoger onderwijs) of het Nederlandse onderwijs als geheel. Het beheer van een algoritmeregister kan bijvoorbeeld liggen bij een publieke organisatie, een brancheorganisatie of een samenwerkingsverband binnen de sector. Voor ander toepassingsgebieden, bijvoorbeeld algoritmes en AI-systemen voor HR-toepassingen of biometrische toepassingen, kan weer gelden dat in potentie alle organisaties in Nederland dit gebruiken. Voor zulke toepassingen zal een algoritmeregister weer op een andere manier beheerd moeten worden. Maatwerk is belangrijk.

FIGUUR 3 | CONCEPTUELE ROLVERDELING ALGORITHMEREGISTRATIE

* Binnen de organisatie moet ook de registrerende verantwoordelijkheid belegd worden: wie (cq. welk organisatie-onderdeel) heeft als verantwoordelijk dat algoritmeregistratie door de organisatie volledig, tijdig en correct is?

Box 2

Visie op het belang van algoritmeregistratie voor toezichthouders

Een algoritmeregister is de basis voor effectief toezicht en risicomonitoring. In deze box wordt de rol van algoritmeregistratie vanuit het perspectief van de toezichthouder beschreven.

Toezicht krijgt onder andere vorm door externe controle. Het faciliteren hiervan is een van de twee doelstellingen van algoritmeregistratie. Toezichthouders kunnen dankzij algoritmeregisters zien welke algoritmes en AI-systemen gebruikt worden en op basis van welke afwegingen. Dit creëert een grote efficiëntieslag: toezichthouders hoeven niet 'op zoek te gaan' naar algoritmes, maar kunnen zich baseren op een proactieve informatieverstrekking. Het draagt bij aan de verantwoording van algoritmes richting de toezichthouder en zorgt dat deze op tijd (nieuwe) ontwikkelingen in het vizier hebben. Dit is essentieel voor risicogebaseerd toezicht.

Voor toezichthouders is het belangrijk dat er een beheerder is aangewezen voor het proces van algoritme-registratie. De beheerder speelt een belangrijke rol bij het algoritmetoezicht (zie figuur 3). Als er meer informatie

nodig is, fungeert deze als aanspreekpunt voor de toezichthouder en andere externen.

Het is wenselijk om toezichthouders toegang te geven tot een diepere laag van het algoritmeregister... Voor het toezicht kan meer gedetailleerde informatie nodig zijn dan wat passend is voor het brede publiek. Dit helpt in de informatiehuishouding en zorgt dat de focus van toezicht kan liggen op daadwerkelijke controle van algoritmes in plaats van het zoeken naar en opvragen van informatie over algoritmes. Een register biedt een concrete bron die de toezichthouder kan gebruiken. Een algoritmeregister met meerdere lagen sluit daarnaast aan bij die situaties waarbij bepaalde informatie over algoritmes vertrouwelijk kan of moet blijven (handvat 6).

... Waarbij een registratieplicht zorgt voor aanspreek- en handhavingsmogelijkheden. Een algoritmeregister faciliteert een verantwoordelijkheidsverdeling in het toezicht. Een getrappt toezichtmodel op algoritmes en AI-systemen is mogelijk als de toezichthouder beheerders van algoritmeregisters kan wijzen op een registratieplicht en hun verantwoordelijkheid daarbinnen.

¹ E. Nieuwenhuizen 2025, *Algorithm Registers: A Box-Ticking Exercise or Meaningful Tool for Transparency?* Information Policy, 29(4), 415-433.

² Cath, F. Jansen 2022, *Dutch Comfort: The limits of AI governance through municipal registers*. Techné: Research in Philosophy and Technology, 26:3, 395-412.

³ Autoriteit Persoonsgegevens. Risicogroepen AI-verordening. <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/algoritmes-ai/ai-verordening/risicogroepen-ai-verordening>

⁴ Zie ook: Hoofdstuk 2, [Rapportage AI- & Algoritmerisico's Nederland Februari 2025](#)

⁵ Rechtbank Den Haag 20 mei 2025, ECLI:NL:RBDHA: 2025:9525